

ELUNDITE TAHEVASTASE EEMALDAMISE VASTASE VÕITLUSE JA SELLE ENNETAMISE ÜLDDEKLARATSIOON

Preambul

ARVESTADES, et *inimõiguste ülddeklaratsioonis* tunnustatakse inimkonna kõigi liikmete väarikust, nende võrdsust ning võõrandamatute õiguste tunnustamist kui vabaduse, õigluse ja üldise rahu alust ning et kõik riigid on võtnud kohustuse saavutada üldise inimõigustest ja põhivabadustest lugupidamise ning nende järgimise edendamise

ning et kõik riigid on jõudnud ühisele arusaamale kõnealustest õigustest ja vabadustest, mis on selle kohustuse täielikuks täitmiseks äärmiselt oluline;

ARVESTADES, et *kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise paktiga* tunnustatakse, et iga pakti esindav riik on kohustatud tagama kõigile tema territooriumil asuvatele ning tema kohtualluvusele alluvatele isikutele nimetatud paktiga tunnustatud õigused igasuguste erisusteta, eelkõige olenemata nende rassist, nahavärvist, soost, keelest, usust, poliitilistest või muudest vaadetest, rahvusvahelisest või sotsiaalsest päritolust, varast, sünnipärasest või muust staatusest, ning isik, kellel on kohustused teiste isikute ees ja kogukonna ees, millesse ta kuulub, on kohustatud püüdma paktiga tunnustatud õigusi edendada ning neist kinni pidada;

ARVESTADES *bioloogia ja arstiteaduse rakendamisel inimõiguste ja inimväärkuse kaitse konventsiooniga (inimõiguste ja biomeditsiini konventsioon) (1997, ETS nr 164) ning inimõiguste ja biomeditsiini konventsiooni lisaprotokolliga, milles käsitletakse inimpäritolu elundite ja inimkudede siirdamist (2002, ETS nr 186);*

ARVESTADES, et vaba, vabatahtlik ja teadlik nõusolek on eetilise elundidoonorluse eeltingimus ning rahvusvahelised meditsiiniorganisatsioonid väidavad, et vabadusest ilmajäänud vangid ei ole vaba nõusoleku andmiseks sobivas olukorras ning et vangidelt elundite hankimine on käsitletav eetilise meditsiini suuniste rikkumisena;

ARVESTADES, et ÜRO piinamisvastane komitee ja ÜRO piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikut alandava kohtlemise ja karistamise eriraportöör on avaldanud muret vangide elundite eemaldamise süüdistuste pärast ja on palunud, et Hiina Rahvavabariigi valitsus suurendaks oma elundite siirdamise süsteemiga kaasnevat vastutust ja süsteemi läbipaistvust ning karistaks rikkujaid;

ARVESTADES, et Hiina Rahvavabariigi valitsus ei ole andnud piisavaid vastuseid ÜRO piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikut alandava kohtlemise ja karistamise eriraportööri teabepäringule elundite päritolu kohta ;

ARVESTADES, et *Euroopa Nõukogu inimelunditega kauplemise vastase konventsiooni* eesmärk on hoida ära elundite eemaldamist elus või surnud doonorilt tema vaba, teadliku ja konkreetse nõusolekuta ning surnud doonori elundite eemaldamist riigi õiguse alusel antud loata ning selle vastu võidelda ning kaitsta teatud tegude kriminaliseerimise teel ohvrite õigusi ja toetada inimelunditega kauplemise vastase tegevuse alast riiklikku ja rahvusvahelist koostööd;

ARVESTADES, et rahvusvaheline sõltumatu Hiina kohus, mis moodustati Londonis ning mille eesistuja on endises Jugoslaavia asjade rahvusvahelises kriminaalkohtus töötanud ning Slobodna Milosevici vastutusele võtmist juhtinud Geoffrey Nice QC, järeltas 2019. aastal, et Hiinas jätkub kinnipeetavate tapmine elundisiirde eesmärgil ja ning et Falun Gongi ja uiguuride vastaste inimsusevastaste kuritegude toimepanemist on tõestatud igasuguse kahtluseta;

TUNNISTADES, et elundite tahtevastase eemaldamise kujul toime pandavate inimsusevastaste kuritegude vastu tõhusalt võitlemiseks ja nende ennetamiseks tuleb julgustada tihedat rahvusvahelist koostööd.

Artikkel 1

- (1) Inimesed sünnivad vabade ja võrdsetena oma väärikuselt ja õigustelt. Neil on kaine mõistus ja südametunnistus ning nad peaksid üksteist kohtlema vennalikult.
- (2) Igaühel on õigus elule, isikuvabadusele ja turvalisusele.

Artikkel 2

- (1) Igal inimesel peavad olema kõik *inimõiguste ülddeklaratsiooniga* sätestatud õigused ja vabadused igasuguste erisusteta, eelkõige olenemata nende sünnipärasest, rassist, soost, keelest, usutunnistusest või veendumustest, poliitilistest või muudest arvamustest, päritolust, vähemusse kuulumisest või mis tahes muust olukorrast.
- (2) Isikuid ei eristata selle riigi ega territooriumi poliitilise, kohtuliku ega rahvusvahelise staatuse alusel, kus isik viibib, sõltumata sellest, kas tegemist on sõltumatu, usaldusväärse või mitteautonoomse riigiga või riigiga, mille suveräänsus on muul moel piiratud.

Artikkel 3

- (1) Igaühel on õigus mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadusele; arvestades, et see õigus kätkeb vabadust muuta usku või veendumusi, samuti vabadust väljendada oma usku või veendumusi nii üksi kui ka koos teistega, avalikult või eraviisiliselt õpetustegevuses, praktilises tegevuses ning palve- ja kombetalitustes.
- (2) Haavatavate vangide tapmine nende elundite eemaldamise ja siirdamiseks müümise eesmärgil on äärmuslik ning talumatu põhiõiguse elule rikkumine.

Artikkel 4

Kõik valitsused peavad elundite sunniviisilise eemaldamise vastu võitlema, nähes ette teatud tegude kriminaalsuse ning võimaldades elundite sunniviisilise eemaldamise korral kriminaalmenetluste alustamist nii riiklikul kui rahvusvahelisel tasandil.

Artikkel 5

- (1) Kõik valitsused peavad oma siseriikliku õiguse alusel rakendama kõiki vajalikke õigusaktidega sätestatud ja teisi meetmeid, et määratleda kriminaalse teona elus või surnud doonoritelt tahtlikult inimelundite eemaldamist ilma elus või surnud doonori vaba, teadliku ja spetsiifilise nõusolekuta või surnud doonori korral ilma siseriikliku õiguse alusel antud vastava loata.

-
- (2) Iga elundidoonor peab kirjalikult kinnitama doonorlusega nõustumist. Vastavad nõusolekud peavad olema rahvusvahelistele inimõiguste ametnikele kontrolliks esitatavad.

Artikkel 6

Kõik valitsused peavad oma siseriikliku õiguse alusel rakendama kõiki vajalikke õigusaktidega sätestatud ja teisi meetmeid, et tagada vastavalt asjaomastele kohalduvatele rahvusvahelistele konventsioonidele elundite sunniviisilise eemaldamise vastu võitlemiseks ja selle ennetamiseks kuritegude tõhus kriminaalne uurimine ja süüdlaste vastutusele võtmine.

Artikkel 7

Kõik valitsused peavad omavahel vastavalt asjaomastele kohalduvatele rahvusvahelistele konventsioonidele ning ühetaoliste või vastastikuste õigusaktide alusel kokku lepitud piirkondlikele vahenditele ja korraldustele ning vastavalt oma siseriiklikule õigusele tegema koostööd elundite sunniviisilise eemaldamise vastu võitlemiseks ja selle ennetamiseks kuritegude uurimise või menetlemise eesmärgil.

Artikkel 8

Kõik valitsused peavad tungivalt nõudma, et parteipõhine Hiina lõpetaks Falun Gongi järgijate ja kõigi teiste veendumusvangide repressiooni, vangistamise ja väärkohtlemise, et ta lõpetaks kõigi vangide elundite tahtevastase eemaldamise, et ta avaks kõik kinnipidamiskeskused ja -laagrid elundite sunniviisilise eemaldamisega seotud kuritegevuse vabaks ja sõltumatuks rahvusvaheliseks uurimiseks.

Artikkel 9

Kõik valitsused peavad

- (1) tungivalt nõudma, et elukutselised meditsiinitöötajad veenaksid aktiivselt patsiente hoiduma siirdamisoperatsiooniks Hiinasse reisimisest;
- (2) tungivalt nõudma, et elukutselised meditsiinitöötajad ei pakuks siirdamisoperatsioonikoolitusi Hiina arstidele ega meditsiinitöötajatele ega pakuks neid koolitusi ka oma riigis;
- (3) tungivalt nõudma, et meditsiiniajakirjad ei avaldaks artikleid, mis käsitlevad „Hiina kogemusi“ siirdamisvaldkonnas;
- (4) hoiduma välismaal elundite või kudede siirdamise koolitustel osaleda soovivatele Hiina meditsiinitöötajatele viisade väljastamisest;

---

(5) hoiduma Hiina arstide osalemisest rahvusvahelistel siirdamist ja siirdamisoperatsioonide käsitlevatel seminaridel, sümposiumitel ning konverentsidel.

Artikkel 10

Kõik valitsused peavad keelama kõigi teadaolevalt otseselt või kaudselt elundite sunniviisilises eemaldamises osalevate isikute sisenemise oma riiki.

Artikkel 11

Iga riik ja õigusruum peaks tagama patsientidele võrdse juurdepääsu siirdamisteenustele, et koostöös kõigi asjaomaste asutustega võimaldada ebaseaduslikult hangitud inimelunditega seotud piisava teabe kogumist, analüüsimist ja vahetamist ning anda teavet meditsiinitöötajate ja asjaomaste ametnike väljaõppe täiustamiseks.

Artikkel 12

Iga riik ja õigusruum peaks edendama teadlikkust parandavate kampaaniate läbiviimist elundite sunniviisilise eemaldamise õigusvastasuse kohta.

Artikkel 13

Selle *deklaratsiooni* sätete rakendamine tagatakse mistahes põhjusel, näiteks soo, rassi, nahavärvi, keele, vanuse, usu, poliitilise või mõne muu arvamuse, rahvusliku või sotsiaalse päritolu, rahvusvähemusega seotuse, vara, sünni, seksuaalse orientatsiooni, tervisliku seisundi, puude või muu staatuse alusel diskrimineerimata.

26. september 2021

TALCOT
Taiwan Association for International Care of Organ Transplants

特定非営利活動 (NPO) 法人
移植ツーリズムを考える会
TTRA (Transplant Tourism Research Association)